

MELITZAZZ *Νόστος* 2024

JULY 3-7 ΙΟΥΛΙΟΥ
ΛΕΟΝΙΔΙΟ ΛΕΩΝΙΑΙΟ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ “A MATTER OF RETURN”
ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΚΘΕΣΗΣ ΑΡΧΕΙΑΚΩΝ ΤΕΚΜΗΡΙΩΝ “ΝΟΣΤΙΜΟΝ ΗΜΑΡ”

ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ

ΑΙΓΙΔΑ ΚΑΙ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ

ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

Πληροφορίες: www.melitzazz.gr | facebook.com/melitzazz | instagram.com/melitzazz | youtube.com/melitzazz | T: 27570 22807

MELITZAZZ 2024 Νόστος 3-7 Ιουλίου, Λεωνίδιο Αρκαδίας

Νόστος - Η επιστροφή στην πατρίδα, ο επαναπατρισμός.

Η ανησυχία και η αναζήτηση των Τσακώνων, το άγνωστο και η ελπίδα, οι νέες πατρίδες, η περιπλάνηση, η επιβίωση και ο πλουτισμός, ο νόστος, η επιστροφή στην γενέτειρα, το αποτύπωμα στην κοινωνική ζωή και πολιτιστική κληρονομιά του γενέθλιου τόπου είναι τα πολιτισμικά συστατικά του φετινού Melitzazz 2024 «Νόστος».

Κλείνοντας φέτος τα 12 χρόνια του, το αγαπημένο Melitzazz Λεωνιδίου ταξιδεύει και πάλι στο εξωτερικό, αναζητώντας και ανασύροντας μνήμες από την περιπλάνηση των Τσακώνων στον κόσμο. Εμπνευσμένοι και ανήσυχoi άνθρωποι που δημιούργησαν παρoικίες, οικογένειες που μεγάλωσαν και αναπτύχθηκαν στην Αίγυπτο και την Κωνσταντινούπολη κατά τα οθωμανικά χρόνια, τη Προποντίδα, τη Βάρνα της Βουλγαρίας, το Βουκουρέστι, τη Βραΐλα και άλλες πόλεις της Ρουμανίας στη συνέχεια, σε Παραδουνάβιες περιοχές, στην Οδησό, στην Ιταλία, τη Γαλλία, τη μακρινή Αμερική (Tarpon Springs-Florida, Σικάγο), την Αυστραλία αλλά και τον κοντινό Πειραιά. Πολλοί μετανάστες διέπρεψαν ως έμποροι, εργοστασιάρχες, αξιωματικοί, πολιτικοί, καλλιτέχνες, επιστήμονες. ***

Όπως πάντα, στο Melitzazz φέτος συνομιλεί το παλιό με το νέο: η ιστορία, η παράδοση, η αρχιτεκτονική, η τσακόνικη διάλεκτος, η υφαντική, ο τσακόνικος χορός και η γεύση, με τις σύγχρονες δράσεις – οκτώ συναυλίες με παλιές και νέες μουσικές, τρία εργαστήρια, δύο εκθέσεις σύγχρονης τέχνης, μία ιστορική έκθεση, τέσσερις μόνιμες εκθέσεις, τέσσερις εκδηλώσεις λόγου και στρογγυλά τραπέζια, τρεις κινηματογραφικές ταινίες, διάφορες γευστικές δοκιμές και εμπειρίες, γεύση και περιήγηση. Όλα διάσπαρτα απλωμένα στα σοκάκια και τις πλατείες, τα 200 ετών πυργόσπιτα και τα αρχοντικά του Λεωνιδίου, αυτά που έχτισε ο πλούτος και η επιτυχία των Τσακώνων που ξενιτεύτηκαν, φέρνοντας μαζί και συνήθειες του εξωτερικού που έγιναν τσακόνικες (υφαντική, καφές, μαστίχα, αρχιτεκτονικές λεπτομέρειες κ.ά.).

Ένα πενθήμερο περιήγησης, απόλαυσης και χαράς.
Καλή αντάμωση και φέτος!

www.melitzazz.gr

E-mail: melitzazz.festival@gmail.com | Τηλ.: 27570.22807

Σχεδιασμός & καλλιτεχνική διεύθυνση: Σωτήρης Μπόλης

Διεύθυνση παραγωγής: Αναπτυξιακός Οργανισμός Πάρνων Α.Ε. Α.Ο.Τ.Α.

*** Γιώργος Σαραντάρης (ποιητής, φιλόσοφος και δοκιμογράφος, από την Πόλη στην Ιταλία και μετά στην Ελλάδα), Κώστας Ουράνης (ποιητής, πεζογράφος και κριτικός λογοτεχνίας, από την Πόλη στην Αθήνα), Γιάννης Κόκκορης (ιδρυτής της βιομηχανίας σπογγαλιείας στο Tarpon Springs της Florida), Κωνσταντίνος Τσακαλιώτης (έμπορος στην Κωνσταντινούπολη και μέλος της Φιλικής Εταιρείας), Κώ(ν)στας Χατζηπαναγιώτης-Πολίτης (έμπορος και εφοπλιστής με επιχειρήσεις στην Κωνσταντινούπολη, Μασσαλία, Ρωσία και Λιβόρνο), Αναγνώστης Τροχάνης (έμπορος και εφοπλιστής στην Ρουμανία, μνημένος στην Φιλική Εταιρεία), Γεώργιος Τροχάνης (αρχαιολόγος, διευθυντής στο Εθνικό Ιστορικό Μουσείο της Ρουμανίας), Τσούχλος και Λεκκός (σημαντικοί έμποροι στην Βραΐλα Ρουμανίας και ιδιοκτήτες σλεπίων-ποταμόπλοιων στον Δούναβη), Μιχαήλ Τσουκάτος (οινοπνευματοποιός και έμπορος στην Αλεξάνδρεια Αιγύπτου) και πολλοί άλλοι, από την οθωμανική ακόμα περίοδο ως και σήμερα.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ MELITZAZZ 2024

Τετάρτη 3 Ιουλίου

Συναυλία Χορωδία Ν. Κυνουρίας 21:00 @ Φάμπρικα πολιτισμού	Αφιέρωμα σε τραγούδια του κινηματογράφου και της ξενιτιάς, από την πολυμελή Χορωδία Ενηλίκων Νότιας Κυνουρίας.
Cine-Melitzazz "My Rembetika blues" 21:30 @ Αρχοντικό Τσούχλου	Τα ρεμπέτικα, το «ελληνικό μπλουζ», είναι μια μουσική που γεννήθηκε από την εξορία και τους δρόμους. Με αναφορά στη μαζική μετανάστευση των ανθρώπων στις αρχές του 20ού αιώνα, το ντοκιμαντέρ καταγράφει εμπειρίες που συχνά μένουν εκτός επίσημης ιστορίας, τονίζοντας τη δύναμη της μουσικής και τη σχέση της με τον άνθρωπο. Διάρκεια: 83'. Σκηνοθεσία: Μαίρη Ζουρναζή (2021). Παίζουν: Εβελίνα Αγγέλου, Μιχάλης Δήμας, Gail Holst.

Πέμπτη 4 Ιουλίου

Εργαστήριο Προφορική ιστορία 11:00 @ Βιβλιοθήκη Λεωνιδίου	Εκπαίδευση της Ομάδας Προφορικής Ιστορίας - ΟΠΙ Τσακωνιάς. Συντονιστής: Βασίλης Δαλκαβούκης , καθηγητής Τμ. Ιστορίας και Εθνολογίας Δημοκρίτειου Παν/μίου Θράκης, συντονιστής της Θ.Ε. Προφορικής Ιστορίας στο ΠΜΣ «Δημόσια ιστορία» του ΕΑΠ. Το εργαστήριο απευθύνεται μόνο στα μέλη της ΟΠΙ. Δήλωση συμμετοχής στο www.melitzazz.gr
Εκδήλωση "Τσακωνική κληρονομιά. Γραπτή και προφορική ιστορία" 20:00 @ Φάμπρικα πολιτισμού	Ομιλίες και παρουσιάσεις για την πολιτιστική κληρονομιά της Τσακωνιάς. Συμμετέχει ο Χάρης Αθανασιάδης , καθηγητής Δημόσιας ιστορίας στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας του Παντείου Πανεπιστημίου, Διευθυντής του ΠΜΣ «Δημόσια ιστορία» του ΕΑΠ. Στρογγυλό τραπέζι προφορικής ιστορίας με τον καθηγητή Βασίλη Δαλκαβούκη και Τσάκωνες αφηγητές. Συμμετέχει και υποστηρίζει το Αρχείο Τσακωνιάς .
Συναυλία Μανώλης Χριστοδούλου quintet 21:15 @ Πλατεία Μερικάκη	Οι μουσικές παραδόσεις της Ελλάδας, των Βαλκανίων και της ευρύτερης Ανατ. Μεσογείου και οι σαφείς επιρροές του σχήματος από την δυτική μουσική και αρμονία προσφέρουν ένα ξεχωριστό αποτέλεσμα, με γνωστά τραγούδια και νέες ορχηστρικές συνθέσεις.
Cine-Melitzazz "Κατάκ, η γενναία φάλαινα" 21:30 @ Αρχοντικό Τσούχλου	Παιδική ταινία (2023, 82'). Τρυφερή, συγκινητική και αστεία υποθαλάσσια περιπέτεια ενηλικίωσης του Κατάκ, μιας άσπρης φάλαινας Μπελούγκα, που ακόμα παραμένει μικρός και γκρι. Στο επικίνδυνο ταξίδι του στον Μεγάλο Βορρά, αποκτά απροσδόκητους φίλους και καταλαβαίνει πως η διαφορετικότητά του είναι που τον κάνει μοναδικό.
Συναυλία Αντιμάμαλο 22:30 @ Πλατεία 28 ^{ης} Οκτωβρίου	Οι Antimamalo band προσεγγίζουν με το δικό τους τρόπο το ύφος των ορχηστρών της Σμύρνης και της Πόλης, το κλασικό ρεμπέτικο τραγούδι, την ελληνική παραδοσιακή μουσική, ενώ δημιουργούν και νέες συνθέσεις.

Παρασκευή 5 Ιουλίου

Έκθεση σύγχρονης τέχνης “ A Matter of Return ” 20:00 @ Πύργος Τσικαλιώτη	Ξενάγηση στον Πύργο Τσικαλιώτη και στην έκθεση σύγχρονης τέχνης από τους καλλιτέχνες που συμμετέχουν. Η έκθεση επαναπροσεγγίζει κριτικά την έννοια του νόστου με έργα σύγχρονης τέχνης με τη μορφή video, animation, τοποειδικών παρεμβάσεων νέον και μεταξοτυπίας.
Παιδικά εργαστήρια “ Σσοςσ, τη μέρα κοιμάμαι! ” 21:00 @ Κέντρο Πληροφόρησης για τη χλωρίδα του Πάρνωνα	Δραστηριότητες για παιδιά Δημοτικού και υπαίθρια έκθεση φωτογραφίας για τις σχέσεις των νυχτερίδων και των σπηλαιόβιων ασπόνδυλων οργανισμών της χαράδρας του Δαφνώνα με το περιβάλλον τους. Διοργάνωση: Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Νότιας Πελοποννήσου (ΟΦΥΠΕΚΑ).
Συναυλία “ Καροτσιέρη τράβα ” Scoala Populara de Arte (Ρουμανία) και Κυρατζήδες (Ελλάδα) 21:00 @ Πλατεία Μητρόπολης	Μια παράλληλη μουσική συνάντηση: η Σχολή Λαϊκής Τέχνης & Παράδοσης Scoala Populara de Arte - Târgu Jiu Ρουμανίας, με παραδοσιακά ρουμανικά τραγούδια και εντυπωσιακούς χορούς, το χορευτικό συγκρότημα Ansamblul Folcloric του συλλόγου “Asociația Interculturală Româno-Elenă DACIA”, το Χορευτικό Συγκρότημα Λεωνιδίου με χορούς και τραγούδια της Τσακωνιάς και της Ελλάδας, υπό τις παραδοσιακές μουσικές του συγκροτήματος Κυρατζήδες.
Συναυλία Μωζαϊκ – Mosaic 22:30 @ Πλατεία 25 ^{ης} Μαρτίου	Η μπάντα της εκπομπής “Μουσικό Κουτί” της ΕΡΤ1 παρουσιάζει ένα “μωσαϊκό” μουσικών, συνδυάζοντας indie και pop, balkan και παραδοσιακά, λαϊκά και έντεχνα, Duran Duran και Ξυλούρη, 50Cent και ρεμπέτικο, μέσα από καλοδουλεμένες ενορχηστρώσεις.

Σάββατο 6 Ιουλίου

Εκδήλωση - εργαστήρια “ Δρόμοι του τυριού στην Ανατ. Πελοπόννησο ” 09:30 @ Φάμπρικα πολιτισμού	Ενημερωτική εκδήλωση και εργαστήρια για τους τομείς εστίασης και τουρισμού, στο πλαίσιο του έργου διακρατικής συνεργασίας LEADER/CLLD “ Say cheese. Balkan cheese! ” α) «Ένταξη των τυριών και των γαλακτοκομικών προϊόντων στην εστίαση, τη γαστρονομία, τον τουρισμό της περιοχής». β) «Οι δρόμοι του τυριού της Πελοποννήσου: Συνδυάζοντας την παράδοση, τον πολιτισμό και τη γαστρονομία με το τουριστικό προϊόν».
Εργαστήριο animation “ Animating Tsakonia ” - μέρος Α'. 11:00 @ Παλιό Γυμνάσιο	Ένα πρωτότυπο εκπαιδευτικό εργαστήριο κινουμένων σχεδίων - animation από το ANIMASYROS International Animation Festival που εξερευνά μία σύγχρονη πολυμεσική/ψηφιακή προσέγγιση της σχέσης animation και τσακώνικης κληρονομιάς! Εκπαιδευτής: Αγησίλαος Ρόμπολας. Για ηλικίες 15-60+ ετών. Κράτηση θέσης: www.melitzazz.gr
Παιδικό παιχνίδι Στρίγκλες 20:00 @ Φάμπρικα πολιτισμού	«Με πανί, σχοινί, κορδέλα, κούκλα φτιάχνω... Έλα!». Βιωματικό κουκλοθεατρικό παιχνίδι και κατασκευή κούκλας, στην πλατεία της Φάμπρικας Πολιτισμού <i>Piazza Martano</i> .

Εκδήλωση "Είμαστε καμωμένοι από ουρανό - Γιώργος Σαραντάρης"	Συζήτηση για την προσωπικότητα και το έργο του ποιητή και διανοούμενου Γιώργου Σαραντάρη . Συμμετέχουν οι Γιώργος Παπαθανασόπουλος (δημοσιογράφος, συγγραφέας), Βασίλης Ρούβαλης (εκδότης, συγγραφέας).
20:00 @ Παλαιό Γυμνάσιο	Συντονίζει η δημοσιογράφος Κυριακή Μπειόγλου.
Συναυλία Δημήτρης Μυστακίδης: "Amerika"	Ο Δημήτρης Μυστακίδης διασκευάζει και επανεκτελεί με τον δικό του τρόπο ρεμπέτικα τραγούδια που κυκλοφόρησαν και παίχτηκαν ζωντανά μόνο στην Αμερική, με την ιδιαίτερη τεχνική της «τσιμπητής» κιθάρας και τα παιξίματα των Γιώργου Κατσαρού, Κώστα Δούσα και Κώστα Μπέζου.
21:15 @ Πλατεία Ηρώων	
Συναυλία Blues Fathers & The Swingers	Το συγκρότημα διατρέχει τα αμερικανικά blues σε όλο τους το φάσμα, από τα blues των αρχών του 20ού αιώνα, τα blues της Νέας Ορλεάνης, τα swing των δεκαετιών '30 και '40 του Μεσοπολέμου, τα early jazz του D. Ellington και της E. Fitzgerald, τα Chicago blues (1940-1970) και τα jazz-blues της Νέας Υόρκης, μέχρι τα βρετανικά blues των '60s και την πιο rock εκδοχή τους, J.J. Cale, Eric Clapton, Ten Years After, Rory Gallagher, Tom Waits.
22:30 @ Παραποτάμιος δρόμος	
Melitzazz-after DJ Rezo	Ο DJ & παραγωγός Rezo, resident DJ των Dybbuk και Bolivar, έχει βρεθεί στα decks με ονόματα-θρύλους της House σκηνής: Dennis Ferrer, Guy Gerber, Damian Lazarus, Oxia.
24:00 @ Κεντρικός δρόμος	Με ρυθμικές και χορευτικές μουσικές θα μετατρέψει τον κεντρικό δρόμο του Λεωνιδίου σε ένα μεγάλο υπαίθριο bar.

Κυριακή 7 Ιουλίου

Εργαστήριο animation "Animating Tsakonia" - μέρος Β'	Το 2 ^ο μέρος του πρωτότυπου εκπαιδευτικού εργαστηρίου κινουμένων σχεδίων - animation που επιμελείται το ANIMASYROS International Animation Festival.
11:00 @ Παλαιό Γυμνάσιο	
Εκδήλωση "Τσακωνική κληρονομιά. Διάσωση αρχείων και συλλογών"	Συζήτηση για τη διαφύλαξη αρχείων και ιδιωτικών συλλογών και την αξία τους για την ιστορική έρευνα. Συμμετέχουν εκπρόσωποι οικογενειών από την Τσακωνιά που διαθέτουν αρχειακά τεκμήρια. Συντονίζει ο Χρήστος Χρυσανθόπουλος , Ιστορικός-Αρχειονόμος, ΕΕΠ Ινστιτούτου Ιστορικών Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών.
20:00 @ Φάμπρικα πολιτισμού	Συμμετέχει και υποστηρίζει το Αρχείο Τσακωνιάς .
Cine-Melitzazz "Νύφες"	Βραβευμένη ταινία (2004, 128') του Παντελή Βούλγαρη, «υπερπαραγωγή» για τα ελληνικά δεδομένα). 700 γυναίκες, Ελληνίδες, Τουρκάλες, Ρωσίδες, ταξιδεύουν από την Πόλη προς τη Νέα Υόρκη για να συναντήσουν τους άντρες που πρόκειται να παντρευτούν. Σενάριο: Ιωάννα Καρυστιάνη. Επιμέλεια παραγωγής: Μάρτιν Σκορτσέζε. Μουσική: Σταμάτης Σπανουδάκης.
21:30 @ Αρχοντικό Τσούχλου	
Συναυλία Grey River & the Smokey Mountain	Μια folk μπάντα με ήχο που περιγράφεται ως Americana, και συνδυάζει διάφορα αμερικανικά, ιρλανδικά και ευρωπαϊκά λαϊκά στοιχεία και είδη, όπως bluegrass, folk, country και blues, συνδέοντας μουσικά ακούσματα και κόσμους.
21:30 @ Πλατεία Ουράνη	

ΠΑΡΑΛΛΗΛΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ**Καθημερινά Τετάρτη 3 - Κυριακή 7 Ιουλίου | Ώρες λειτουργίας εκθέσεων: 19:30 – 23:00**

Έκθεση σύγχρονης τέχνης @ Πύργος Τσικαλιώτη	“A Matter of Return” Η έκθεση επαναπροσεγγίζει κριτικά την έννοια του νόστου. Έργα σύγχρονης τέχνης με τη μορφή video, animation, τοποειδικών παρεμβάσεων νέον και μεταξοτυπίας, στοχάζονται πάνω στην ιδέα του ταξιδιού, της ανάμνησης, της επιστροφής, συνυφαίνοντας το προσωπικό με το συλλογικό. Επιμέλεια: Νάνσυ Χαριτωνίδου. Καλλιτέχνες: Κατερίνα Αθανασοπούλου, Κώστας Μπασάνος, Νάνσυ Χαριτωνίδου, Βασίλης Ψαρράς.
Ιστορική έκθεση τεκμηρίων @ Παλαιό Γυμνάσιο	“Νόστιμον ἡμᾶρ” Η συλλογική μνήμη των Τσακώνων και των ταξιδιών τους στον κόσμο παρουσιάζεται μέσα από ψηφιοποιημένα αρχεία και τεκμήρια (Αρχείο Τσακωνιάς και ιδιωτικές συλλογές) καθώς και βιντεοσκοπημένη προβολή προφορικών ιστοριών και αφηγήσεων και ένα ειδικό αφιέρωμα στον Γιώργο Σαραντάρη. Επιμέλεια: Γιάννης Παπαγιαννόπουλος, Σωτήρης Μπόλης και ΟΠΙ Τσακωνιάς.
Έκθεση σύγχρονης τέχνης @ Panjika climbing shop	“War & Peace” Ο Γερμανός καλλιτέχνης Lake παρουσιάζει μία έκθεση έργων ζωγραφικής σε καμβά. Την έκθεση επιμελείται και υλοποιεί ο καλλιτέχνης.
Μόνιμη έκθεση @ Φάμπρικα Πολιτισμού	Τσακώνικη παράδοση Ξεναγήσεις στην μόνιμη έκθεση της Φάμπρικας για την Τσακώνικη ιστορία και παράδοση.
Μόνιμη έκθεση @ Πύργος Τσικαλιώτη	Αρχιτεκτονική της Τσακωνιάς Ξεναγήσεις στην μόνιμη έκθεση αρχιτεκτονικής της Τσακωνιάς στον Πύργο Τσικαλιώτη.
Μόνιμη έκθεση @ Αρχοντικό Τσούχλου	Τσακώνικη υφαντική Έκθεση χαλιών τσακώνικης υφαντικής. Επίδειξη δημιουργίας χαλιών από τοπικές υφάντρες.
Έκθεση @ Κέντρο Πληροφόρησης για τη χλωρίδα του Πάρνωνα	“Σσσς, τη μέρα κοιμάμαι!” Έκθεση φωτογραφίας για τις νυχτερίδες και τους σπηλαιόβιους οργανισμούς της χαράδρας Δαφνώνα. Ξεναγήσεις στην μόνιμη έκθεση για την χλωρίδα του Πάρνωνα.
Γωνιά προϊόντων @ Χώρος περιπτέρων	Παραδοσιακά προϊόντα Έκθεση και περίπτερα με παραδοσιακά προϊόντα της Τσακωνιάς και άλλα: βιβλία, κοσμήματα, χειροτεχνίες κ.λπ.
Τοίχος αναρρίχησης @ Φάμπρικα πολιτισμού	Ένας τοίχος αναρρίχησης για τους μικρούς μας φίλους, με φόντο τον κοκκινόβραχο και το αναρριχητικό πάρκο Λεωνιδίου. Υποστήριξη: ομάδα αναρριχητών του Συλλόγου Σπηλαιολόγων Ορειβατών Κυνουρίας (Σ.Ο.Κ.)
Κεράσματα @ Χώρος υποδοχής	Τσακώνικες και ρουμανικές γεύσεις Γευστικά κεράσματα τσακώνικης μελιτζάνας αλλά και εδέσματα που ετοιμάζει ο προσκεκλημένος Ρουμάνος chef Adrian Lucian Sipoteanu .

"A matter of return"

Πύργος Τσικαλιώτη

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΚΘΕΣΗΣ

Λόγοι για να επιστρέφεις

Η επιστροφή μετρίεται σε χιλιόμετρα. Είναι η απόφαση του διανύσματος μεταξύ αρχής και τέλους. Φεύγοντας από το διαρκές πηγαϊνέλα, στο μείνε. Στο γνώριμο εκεί. Με στόχο τον τελικό προορισμό. Στην έκθεση "A matter of return" οι καλλιτέχνες διαπραγματεύονται στο έργο τους προσωπικές υποθέσεις επιστροφής, αποδημίας, μνήμης και λήθης που περιλαμβάνονται σε κάθε ταξίδι. Τα χαρακτηριστικά μια διαδρομής όπου η σιγουριά της απόφασης αντιμάχεται την διερώτηση της μνήμης και η εσωτερικότητα συνυφαίνεται με υπαρξιακά ζητήματα και όνειρα.

Η Κατερίνα Αθανασοπούλου, ο Κώστας Μπασάνος, η Νάνσυ Χαριτωνίδου και ο Βασίλης Ψαρράς εξερευνούν μέσα από το καλλιτεχνικό τους έργο όλα αυτά που αποτελούν τα δομικά στοιχεία, την ύλη της επιστροφής. Μια έκθεση σύγχρονης τέχνης με βίντεο εγκαταστάσεις, ταινία μικρού μήκους, έργα νέον και μεταξοτυπίες, επαναπροσδιορίζει τους εσωτερικούς χώρους του Αρχοντικού Τσικαλιώτη στο Λεωνίδιο. Το εδώ και το αλλού. Η αποδημία. Η ανάμνηση. Η φλόγα. Το ταξίδι. Με την παλάντζα να γέρνει σε μια νέα επανοικειοποίηση του παρελθόντος που γίνεται παρόν και μέλλον.

Νάνσυ Χαριτωνίδου, Εικαστικός, επιμελήτρια έκθεσης.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΕΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑ

Κατερίνα Αθανασοπούλου

Τίτλος: Αποδημία / Arodemy

Έτος παραγωγής: 2012

Μέσο: Ταινία μικρού μήκους, 5'

Στον *Θεαίτητο* του Πλάτωνα, ο Σωκράτης παρομοιάζει την ανθρώπινη ψυχή με κλουβί μέσα στο οποίο οι γνώσεις είναι πουλιά που πετούν. Ο άνθρωπος γεννιέται με το κλουβί άδειο και καθώς μεγαλώνει συλλέγει πουλιά-γνώσεις που μπαίνουν στο κλουβί για μελλοντική χρήση. Όταν χρειαστεί μια γνώση, προσπαθεί να την αρπάξει με το χέρι - κάποιες φορές όμως συλλαμβάνει λάθος πουλί. Η Ορνιθολογία χρησιμοποιεί τον όρο 'Zugunruhe' για να περιγράψει την ταραχώδη, ανυπόμονη συμπεριφορά των πουλιών πριν από τη μετανάστευση, που παρουσιάζεται σε ελεύθερα αλλά και έγκλειστα πουλιά. Οι δύο αυτές εικόνες - τα πουλιά σαν κάτοικοι της ανθρώπινης ψυχής/κλουβί και η ταραχή του φυλακισμένου πτηνού που θέλει να αποδράσει αποτέλεσαν το έναυσμα για την Αποδημία: Ένα σμήνος πουλιών κυκλώνει και κινεί ένα όχημα-κλουβί, αναζητώντας τη φυγή από μια εγκαταλελειμμένη, μισοτελειωμένη πόλη, με δρόμους που διακόπτονται από θραύσματα αποκαθλωμένων ανδριάντων. Τα χέρια αυτά είναι ταυτόχρονα η αναζήτηση της γνώσης αλλά και οι ξεπερασμένοι ήρωες/ηγέτες που αρνηθήκαμε αλλά συνεχίζουν να μας κυνηγούν.

Κώστας Μπασάνος

Τίτλος: Ήμουν εδώ κι εκεί / I was here and there

Έτος παραγωγής: 2007

Μέσο: 2.56 min DVD βίντεο-προβολή, ήχος

Η βίντεο-εγκατάσταση *I was here and there / Ήμουν εδώ κι εκεί* (2007), αναφέρεται στη επιθυμία της απόδρασης (εκεί) αλλά και της ταυτόχρονης παρουσίας (εδώ), σε ένα ατέρμονα παρελθοντικό χρόνο, που ως ένα οξύμωρο σχήμα μιας υπαρξιακής συνθήκης, μιας περιπλάνησης, δηλώνει την αδυναμία να είναι ταυτόχρονα κάποιος εδώ κι εκεί. Μόνο στο σημείο που το βλέμμα του θεατή αντικρύζει την καθαρότητα του ορίζοντα και δραπετεύει ανάμεσα στις θολές επιφάνειες του εδώ και του εκεί, η χωροχρονική αυτή συνθήκη αποκτά νόημα, στο βαθμό καθαρότητας της εικόνας, στο προοπτικό της βάθος. Ενώ, αυτός που τελικά είναι εδώ, είναι ο θεατής. Το *Ήμουν εδώ κι εκεί* αποτελεί μέρος μιας σειράς έργων που πραγματεύονται την έννοια του ορίζοντα, της κατοίκησης, του εσωτερικού και εξωτερικού χώρου μέσα από τη μεταμορφωτική δύναμη της γλώσσας, ως μια αναστοχαστική εμπειρία του τοπίου.

Νάνσυ Χαριτωνίδου

Τίτλος: Ενθύμιον / Memento

Έτος παραγωγής: 2019

Μέσο: Μεταξοτυπία σε καμβά και κέντημα

Μνήμες συνάπτονται από ιστορίες που μας έχουν διηγηθεί, από πρόσωπα που έχουμε δει σε εικόνες και φωτογραφίες. Ένα ανεξερεύνητο γενεαλογικό δέντρο δημιουργεί το προσωπικό μας ιστορικό αρχείο. Απαρτιζόμαστε από άγνωστα πρόσωπα και ιστορίες, που φυλάσσονται σε παλιά οικογενειακά άλμπουμ, έγγραφα, φωτογραφίες ασπρόμαυρες μέσα σε κουτιά. Στο έργο αυτό, σε μια σύνθεση φωτογραφιών και κειμένων μέσα από την πρακτική της μεταξοτυπίας, συναντώ το οικείο και το άγνωστο σε ένα οδοιπορικό επιστροφής, μέσα από αντικείμενα που χαρακτηρίζονται ως αυτοβιογραφικά. Ένα χρονοδιάγραμμα ανθρώπων και ημερομηνιών που αόρατα ορίζουν τη δική μου ταυτότητα.

Βασίλης Ψαρράς

Τίτλος: Rem.ember (Site-Postscripts series)

Έτος παραγωγής: 2024

Μέσο: Εγκατάσταση νεον, ηχοτοπίο

Ένα σώμα, ένας τόπος, μια μνήμη έχουν την δύναμη να σιγοκαίνε εντός τους. Θυμάμαι· εσωκλείω στην μνήμη κάτι που με χαράσσει, κάτι που σιγοκαίει ως κάρβουνο, ως μια ελάχιστη μονάδα ενεργοποίησης αυτού που φαντάζει αδύνατο, πρώτη ύλη μιας ανάμνησης. Επιζεί ως νησίδα από μια θάλασσα του παρελθόντος. Το έργο παρουσιάζει μια in situ κειμενική εγκατάσταση νεον και ηχοτοπίου, μέρος της σειράς έργων του δημιουργού με τίτλο Site-Postscripts.

"Νόστιμον ἡμαρ"

Παλαιό Γυμνάσιο Λεωνιδίου

Η συλλογική μνήμη των Τσακώνων και των ταξιδιών τους στον κόσμο παρουσιάζεται μέσα από ψηφιοποιημένα αρχειακά τεκμήρια και αφηγήσεις που αφορούν οικογένειες Τσακώνων που ξενιτεύτηκαν.

Οι απόδημοι Τσάκωνες λειτούργησαν, όπου και να πήγαν (Κωνσταντινούπολη, Ρουμανία, Αλεξάνδρεια, Αμερική, Αυστραλία), ως μαγιά στη ζύμη του εκεί περιβάλλοντος. Η διαμονή στις νέες πατρίδες συνδέθηκε, στις περισσότερες περιπτώσεις, με την ανάπτυξη επιχειρηματικής δραστηριότητας και τη συγκέντρωση κεφαλαίων. Ο πλούτος αλλά και η αγάπη για την πατρίδα έφερε πίσω στην Τσακωνιά συνήθειες όπως η υφαντική, ο καφές, η μαστίχα, αρχιτεκτονικές λεπτομέρειες κ.ά.

Η πρωτότυπη έκθεση-εγκατάσταση "Νόστιμον ἡμαρ" αναδεικνύει τη συλλογική μνήμη των Τσακώνων και των ταξιδιών τους στον κόσμο. Στην έκθεση θα παρουσιαστεί μια σειρά από:

- α) **ψηφιοποιημένα έγγραφα, φωτογραφίες, αντικείμενα** από ιδιωτικές συλλογές και από το Αρχείο Τσακωνιάς που αφορούν οικογένειες Τσακώνων όπως αυτές των Ιωάννη Κόκκορη, Μιχαήλ Τσουκάτου, Θεόδωρου Κυρίου, Κωστάκη Ολύμπιου, αλλά και του ποιητή Γιώργου Σαραντάρη.
- β) **βίντεοσκοπημένες προφορικές ιστορίες** και αφηγήσεις από πρώην μετανάστες αλλά και κατοίκους της περιοχής της Τσακωνιάς που παρουσιάζουν στιγμιότυπα από τη ζωή και τα ταξίδια των Τσακώνων στον κόσμο.
- γ) επιλεγμένα αποσπάσματα από **ηχητικές ιστορίες** και αφηγήσεις με τα βιώματα και τις μνήμες Τσακώνων της ξενιτιάς.

Τα βίντεο και οι ηχητικές ιστορίες μεταφέρουν τις εμπειρίες απόδημων Τσακώνων όπως αυτές διασώθηκαν στη μνήμη των απογόνων τους, αλλά και αυθεντικά προσωπικά βιώματα μεταναστών με θέμα τον νόστο. Αυτές οι αφηγήσεις μοιάζουν με τους ομηρικούς Απόλογους: επιστρέφοντας ο ξενιτεμένος στην πατρίδα του, διηγείται στους δικούς του τις περιπέτειες της περιπλάνησής του.

Επιμέλεια: Γιάννης Παπαγιαννόπουλος, Σωτήρης Μπόλης και ΟΠΙ Τσακωνιάς.

Ευχαριστούμε το Αρχείο Τσακωνιάς, την κ. Μαρίνα Κούστα, την κ. Φωτεινή Κυρίου, την κ. Ελένη Δρεπανιά, την κ. Βάνα Σαραντάρη και τον κ. Γιώργο Παπαθανασόπουλο που παραχώρησαν υλικό για την έκθεση.

Ευχαριστούμε τους αφηγητές και τις αφηγήτριες: κ. Πάνο Μαρνέρη, κ. Κώστα Τροχάνη, κ. Ελένη Τροχάνη-Σαρρή, κ. Ελένη Δρεπανιά, κ. Ιπποκράτη Σιώρα, κ. Αγγελική Τσουκάτου και κ. Αντρέα Κόκκορη.